

Izšla vsak dan razen ponedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredništvo in administracija
2637 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2637 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904.

LETO—YEAR XIX. Cena lista je \$3.50. Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., torek, 3. maja (May 3), 1926. Subscription \$3.00 Yearly. STEV.—NUMBER 103

Generalni štrajk na Angleškem

DELAVCI VSEGA SVETA PRAZNOVALI SVOJ DAN Z VELIKIMI PROSLAVAMI

Po vseh deželah je bil prvi maj miren, edino v Varšavi je bilo pet ubitih. Velikanske demonstracije po vseh glavnih mestih. Zapovedan praznik v Rusiji in Mehiki. Mnoge stavke v Ameriki.

Chicago. — Slovensko delavstvo v Chicagu je imelo majniško slavnost včeraj popoldne v dvorani S. N. P. J. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Na programu je bil govor, petje, godba, deklamacija in tigr. O pomenu prvega maja je govoril s. Josko Oven. Pevski odsek "Sava" socialističnega kluba št. 1. je zapel "Rdeči prapor". Vsa slavnost je izpadla zelo poveljno.

Okrog 55.000 delavcev je ostalo doma 1. maja in se udeležilo raznih manifestacijskih prireditiv.

Mexico City, 2. maja. — Prvi majnik je bil letos zapovedan praznik za vso republiko Mehiko. Vse delo je počivalo 24. ur. Več kot 100.000 delavcev je bilo v pohodu v glavnem mestu. Dan je potekel mirno.

Pariz, 2. maja. — Tako mirnega prvega maja ni imela Francija že dolgo let. Vse industrije, trgovine in transportni obrati so počivali. V Parizu so bili veliki delavski pohodi, toda vladal je najlepši mir, ker ni policija nadlegovala delavcev kot običajno.

Berlin, 2. maja. — Socialisti in komunisti, ki so separatno obhajali delavski praznik, so izrabili manifestacije za solidarnost z angleškimi delavci, ki so napovedali generalni štrajk. Stotisoč socialističnih delavcev je zborovalo pred bivšo cesarsko palačo, kjer so govorniki pozivali na solidarnost z angleškimi tovariši. Komunisti so imeli v svoji povorki 50.000 delavcev. V

Francija se je končno pogodila glede dolgov

Plačala bo vsega skupaj \$6.847.674,104 v 62 letih z obrestmi vred. Ameriška komisija in Coolidge sta odobrila pogodbo.

Washington, D. C. — Francoski vojni dolg Združenim državam je bil končno fundiran 29. aprila. Ameriška dolgovna komisija in predsednik Coolidge sta odobrila pogodbo. Tako se glasi uradno poročilo, ki je bilo objavljeno v četrtek zvečer. Pogodba pojde zdaj pred kongres. S tem so fundirana vsa ameriška vojna posojila, edino Jugoslavija in Grčija se še pogajata.

Na podlagi uradnega poročila bo Francija plačala z obrestmi vred vsoto \$6.847.674,104 v dvanajsetdesetih letih. Obrestni znašajo eden in pet osemindeset odstotkov. Letna plačila znašajo prvi dve leti po 30 milijonov dolarjev in potem naraščajo, dokler ne dosežejo najvišje letnine \$125.000 po sedemnajstih letih.

Francija bo plačala \$627.000,000 več kot bi plačala na podlagi ponudbe, katero je dal Caillaux v zadnjem septembru. Takovana "varnostna klavzula", katero je Francija toliko želela, odpade. Francija mora plačevati redno ne glede na njene prejemke vojne odškodnine od Nemčije.

Francoska vlada je odobrila pogodbo in informirala svojega poslanika Berengerja v Washingtonu, da jo podpisuje. Dolk Francije znaša danes \$4.025.000.000, torej bo plačala okrog dve milijardi dolarjev obresti.

Na temelju te pogodbe bo Francija torej plačala 50 odstotkov ali polovico svojega dolga — glavnica in normalne obresti — v primeri s 26 odstotki, ki jih plača Italija. Pogodba je bila sklenjena na podlagi "finančne kapacitete", katero je Amerika postavila kot bazo za fundiranje vseh svojih posojil.

SPOR Z MEHIKO NI PRI- LJUBLJEN

Senatorji menijo, da ni ugoden čas za iskanje sporov z Mehiko. — Senatorji ne marajo govoriti, da je kdo priporočil pogrebanje Mehike zaradi njenega bogastva.

Washington, D. C. — Federalni senatorji, ki se pogajajo za ponovno izvolitev v senat, menijo, da ni zdaj ugoden čas za razgovor vojne z Mehiko. Ljudska liga za rekonstrukcijo je odpovedala senatorjem vprašalno polje. Vprašanja na tej polji so slonela na dejstvu, da nekateri kapitalisti, ki so vložili denar v Mehiko, zahtevajo intervencijo. Senatorji so bili tudi obnem povabljeni na javno konferenco, da govore in izrazijo svoje mnenje o tem predmetu. Nobeden senatorjev ni govoril ali pisal, da se naj Mehika osvoji zaradi njenega bogastva.

Senator William, starogradnik republikanske stranke iz države Ohio je pisal zelo previdno in se izrazil, da ne vidi nobene uместne vzgoja za intervencijo v Mehiko. Nadaljeval je, da se mu zdi neumestno, da bi se vojska ali mornarica vporabila za zaščito ameriških vlog v tujemstvu. Vloge v tujemstvu so riskirane in riziko naj nosi vlagatelj.

Senator Lenroot iz Wisconsinu, pripadajoč k stari republikanski gardi, je pisal: "Ne vidim nobene vzgoja za intervencijo v Mehiko. Jaz nasprotujem uporabi armade ali mornarice za nasilno iztirjanje dolgov, katerih upniki so naši deželani."

Liga za rekonstrukcijo je vprašala senatorje, kako sodijo o Capper-Johnsonovi predlogi za splošno prisilno vojaško službo. To predlogo priporočata vojni department in Ameriška legija. Ta predloga ne konstitira bogastva ampak samo vso človeško delavno moč.

Senator Willis je odgovoril, ako se izvrši prisilna konstitucija, tedaj bo enaka za bogastvo kot za ljudi. Senator Lenroot je pa rekel: "Ne verjamem, da je pravilno, da se od ljudi zahteva doprinositi osebno žrtve; ravno ob času, ko dežela potrebuje pomoči, se pa lastnikom bogastva dovoli, da pomnože svoje bogastvo."

Senatorja Willis in Lenroot sta podpornika predsednika Coolidgea, tedaj njuni izjavi pomenita, da označujeta javno mnenje, ker bodeta morala vstopiti v volilni boj.

Estonija in Latvija ne bosta dolgo živili

Po nekaj letih bosta že pod Rusijo. — Tako obdi senator Reed iz Missourija.

Washington, D. C. — Senator Reed iz Missourija je oporekal, da se republikama Latvija in Estonija dovoli dva in šestdeset let za odplačilo dolga. Naglašal je, da bo vzele samo nekaj let in Rusija bo absorbirala obe republiki. Za to je najpametneje, je poudarjal Reed, da Združene države takoj iztirjajo toliko dolga, kolikor ga morejo iztirjati zdaj, ko obe republiki še postojata.

Odplačevanje dolga skozi dva in šestdeset let se mu zdi neumestno, ker takrat ne bo obeh republik.

Mussolini se je zopet izkačljal v zbornici

Rekel je, da železna pest fašizma ostane, čeprav on umrje. Ime Matteotti je spravilo fašiste v smrtno tišino.

Rim, 30. apr. — Italijanska zbornica je imela včeraj izredno sejo z namenom, da čestita Mussoliniju, ker je srečno ušel smrti pri atentatu dne 7. aprila. Na galerijah je bila vsa visoka rimaka družba, diplomate in velika množica fašistov, med katerimi sta bila tudi ameriška gosta Douglas Fairbanks in njegova žena Mary Pickford.

Mussolini je pozel običajni hrup ovacij, ko je stopil na govornico. Povedal je, da nima strahu pred krogami in da je že pozabil na dogodke z dne 7. aprila. Dalje je rekel, da se lahko zgodi, da on umrje vsak čas na silne smrti, ampak to ne spremeni položaja v Italiji. Sovražniki se zelo motijo, če mislijo, da ubijejo fašizem, ako ubijejo Mussolinija ali katero drugo osebo na čelu fašistovske stranke. Fašizem ne zavisi od oseb in vladal bo Italijo z železno roko za vedno (!) ne glede na to, kaj se zgodi. Smrt Mussolinija je že predvidena in vse je že pripravljeno za tak slučaj; vse je že na papirju, kdo prime za vajeti, ki jih on lupusti.

Ko so razni fašistovski voditelji na dolgo in široko odpeli čestitke in slavo Mussoliniju in fašizmu, je dobil besedo komunistični poslanec Maffi, ki je opozoril zbornico, da je bil socialistični poslanec Giacomo Matteotti umorjen od fašistov. Zbornica ga je poslušala v grobnikišini.

ZELEZNIŠKA DELAVSKA PREDLOGA JE V NEVARNOSTI

Predloga se zavlačuje v senatu. — Opozicija proti nji vodi advokat Narodnega društva tovarnarjev, ki je nastavljen s petdeset tisoč dolarji plače na leto.

Washington, D. C. — Zelezniška delavske organizacije so postale pozorne in vznemirjene, ker se v senatu zavlačuje zelezniška delavska predloga. Ta predloga odpravlja zelezniški delavski odbor in ga nadomešča z direktnim pogajanjem med zastopniki zelezniških kompanij. Po oficijelnem programu bi se ta predloga predložila zgodaj v mesecu maju. Opozicija proti tej predlogi vodi Jas. E. Emery, advokat Narodnega društva tovarnarjev. Emery prejema petdeset tisoč dolarjev plače na leto za nasvete, ki jih daje temu podjetniškemu društvu. Emery se baha, da on zadržuje predlogo. Parlamentarni zakulisniki nazadnjaških farmarskih organizacij pa z veseljem prerokujejo, da bo predloga propadla.

Zakaj se Emery zanima za to predlogo, je zelo nejasno, ako se ne vpošteva njegove kneže plače, ki mu jo dajejo tovarnarji, da jim daje nasvete. On je spravljen v vrsto vse nazadnjaške farmarske organizacije, da podpirajo njegove ugovore. Te farmarske organizacije kriče, da bodo zelezniške družbe lahko povečale vozino, ako ta predloga postane zakon. Seveda je to navadna izmišljotina, ker bo mednarodna trgovska komisija v bodočnosti ravno tako določala

Vzajemirjeni zastopniki zelezniških organizacij so se zaradi Watsonovega misterioznega obotavljanja spomnili, da je bilo imenovano tudi Watsonovo ime pri razkritju Mulhallova škandala glede parlamentarnega zakulisništva, kot zaveznika Jim Emeryja, ki zdaj vodi opozicijo proti tej predlogi.

POL MILIJONA DELAVCEV PODPRE ZAHTEVE RUDARJEV, KI SO 1. MAJA ZASTAVKALI

Kongres delavskih strokovnih uni na Angleškem je pozval vse unije na generalni štrajk v prid rudarjem. Vse industrije prenehajo obratovati danes o polnoči. Pogajanja so bila pretrgana danes zjutraj, ko je vlada dala ultimatum delavcem. Vlada je razglasila izjemno stanje in mobilizira vojaške čete.

London, 3. maja. — Konferenca med zastopniki vlade in Kongresa delavskih strokovnih uni je trajala do dveh danes zjutraj. Vlada je zahtevala, da Kongres umakne napoved generalne stavke. Delavci so odklonili zahtevo. Nato je bila konferenca anikijena in vlada je dala delavcem ultimatum, da morajo prej priključiti generalni štrajk, predno se odpre pogajanja. Delavci so pa odgovorili, da je vlada napovedala delavcem industrijsko vojno in oni sprejmejo boj. Pet milijonov organiziranih delavcev stopi v boj danes o polnoči. Čez dan bodo vsakakor skušali obnoviti pogajanja.

London, 2. maja. — Generalna stavka vseh organiziranih delavcev v Angliji, največja v zgodovini Velike Britanije, pride v torek zjutraj. Kongres delavskih strokovnih uni (ki je to, kar je Ameriška delavska federacija v Združenih državah, samo da šteje okrog šest milijonov članov) je včeraj pozval vse unije na generalni štrajk, da podpre milijon rudarjev, ki so zastavkali 1. maja, oziroma so bili izprti. Kakor hitro so voditelji kongresa napovedali generalno stavko, je kralj George V. na odredbo vlade razglasil izjemno stanje in dal premierju Baldwinu diktatorično oblast. Vlada je hitro začela kretati vojaške čete po vsaj desetih večjih kongigenti vojaštva so bili poslani v premovalniška okrajja.

London, 3. maja. — Tiskarska unija je danes zjutraj ustavila jutranjo izdajo dnevnika "Daily Mail", ki je v uradniiku napadel delavce. Delavci v tiskarni so zastavkali in tisk ni mogel iti.

Zadnji Villa ekskurzija.

Mexico City, 30. apr. — Hipopolito Villa, brat znanega Franciscu in zadnji živileh moških proslule Villove rodbine, je bil včeraj ob zori ustreljen v Durangu kot zelezniški ropar, ki je izvršil dolgo vrsto ropov in umorov. Villa je umrl pogumno kot vsi njegovi bratje.

Radč je zopet minister prosvote

Uzunović ga je vnel v vlado, samo da bo molčali!

Belgrad, Jugoslavija, 3. maja. — Nova jugoslovanska vlada, ki je stara komaj 15 dni, je bila rekonstruirana. Stjepan Radč, ki je bil ta čas sunaj vlade, je zopet postal minister prosvote.

Stavkokaški stroje- vodje povzročajo smrtne nezgode

Nezgode na Western Maryland zeleznici so mnoge. — Ubitih je bilo že dvanaest oseb v šestih mesecih.

New York, N. Y. — Neeredo se množe na Western Maryland zeleznici, odkar so zastavkali organizirani strojevodje in kurjači in so njih mesta zavzeli stavkokaži. W. A. Paddock, podpredsednik Bratovščine strojevodij poroča, da se je zgodilo sedemdeset zelezniških nezgod, ubitih je bilo deset uslužbenecv in dve civilni osebi, v enajstih slučajih se pa bile poškovane lokomotive. Vse to se je zgodilo zadnjih šest mesecev. Skoda na zeleznici je tako visoka zaradi teh nezgod, da bi zeleznica lahko plačala z njo 5 odstotno povznanje meze. Povznanje meze je bilo dovoljeno v letu 1926 na vseh zeleznicah, ki spadajo v ta razred. Strojvodje na tej zeleznici so čakali dve leti na povznanje meze in ko so spoznali, da čakajo zaman na povznanje meze, so zastavkali.

Najbolj se vpira povznanju meze Maxwell Byers, predsednik te zelezniške družbe. Rockefeller zdaj izjavlja, da se ne strinja z zelezniško upravo in da mu je Byers zastopil pot, da ne more ničesar storiti v prilog stavkarjev. To izjavo je podal Rockefeller mi, ko so pričeli nanj prihajati protesti zaradi nekončane stavke še od vseh strani.

Jugoslavija fundi- rala svoje dolgove

V 62 letih mora plačati Ameriki 95 milijonov dolarjev, to je 32 centov za dolar.

Washington, D. C. — Jugoslavija je zadnji petek fundirala svoje ameriško posojilo. Pogodba gre pred kongres še te dni. Dolk Jugoslavije znaša \$51.037.886 glavnice in \$11.812.113 obresti, skupaj \$62.850.000. Odplačevanje bo trajalo 62 let in v tem času plača Jugoslavija vsega skupaj z glavnico in obrestmi vred \$95.117.635.

To znači, da bo Jugoslavija plačala 32 centov na vsak dolar posojila in normalnih obresti. Italija bo plačala 27 centov in Francija 50. Prvih pet let bo Jugoslavija plačevala po \$200.000 na leto, plačila potem naraščajo do vsote \$375.000 in ta stopnja bo trajala 50 let.

Pogodba temelji na formuli "plačevalne kapacitete". Ameriški komisarji so sprejeli zahtev, da je Jugoslavija ena najrevnejših dežel v Evropi, ki je bila med vojno trikrat pregažena (Srbija). Dr. Gjurich je podpisal pakt v imenu Jugoslavije.

Mai vzrok — velike posledice.

Chicago. — William Wilson, 42 let star, si je v četrtek malo popraskal maj izpuščaj na nosu. Še istega dne je umrl v okrajni bolnici. Smrt je povzročila zastrupljenje krvi.

IZREDNA BRUTALNOST POLICIJE Z ARETIRANIMI STAVKARJI

Stavkarje so pretepali na policijski postaji z gumijastimi cevmi in kovanimi napestnicami.

New York, N. Y. — Policija je zopet izvršila enega izmed onih barbarških činov nad delavci, ki jih zgodovina ne pozabi tako hitro. Na stavkovni straži v Rockvillu Centarus, Long Island, so policaji aretirali tri stavkarje — M. Bessoffa, Leo Franklina in M. L. Malkina. Zaprte so jih imeli šest dni, na kar je bilo treba položiti po \$25.000 poroštva, da so jih izpustili.

Malkin je izpovedal zastopniku Federaliziranega tiska, da so jih prvo noč pridržali v celicah, ne da bi jim bilo dovoljeno koga klicati, dasiravno po stavi dovoljuje dva klica. Na to so jih odgnali vklejane v glavni okrajni policijski stan v Nassau, ki se nahaja v Mineoli. Detektivji so brisali tla s klobuki in suknjami stavkarjev. Bessoffa so odvedli proč, pol ure ka-

sneje so pa odvedli v ravno isto sobo Malkina.

Pet detektivov je pričelo udrihati po Malkinu z gumijasto cevjo, s kovano napestnico, rokami in nogami. Nato so ga poslali po stopnjicah navzgor v sobo, v kateri se bavijo z jemanjem odtisov prstov. Na stopnjicah je stala vrsta detektivov in vsak ga je sunil, kolikor ga je mogel. Tu so ga pretepali zopet skozi eno uro in nato so vzeli njegove odtise prstov. Ko se je vrnil nazaj k Bessoffu, je našel svojega tovariša vsega vijanevega in črnega po životu. Stavkarji so prenočili v celici, v kateri sta bili samo dve klopi in skleda za umivanje. Jesti niso dobili ničesar.

Prihodnji dan so detektivji obiskavali delavce vsake pol ure in jih bili po obrazu ali jih pa suvali v trebuh. Malkin pravi, da se vedno trpi vseh udarcev in čuti bolečine. Bessoffa so s strašnim mučenjem prisilili, da je podpisal neresnično izjavo, proti kateri nastopi unija pri sodnijski obravnavi.

Doug in Mary odšla iz Vatikana z dolnim nosom.
Rim, 30. apr. — Douglas Fairbanks in njegova žena Mary Pickford, sloveči ameriški filmski zvezdi, sta hotela včeraj posetiti papeža. Ko sta prišla v Va-

Krojaška unija ima zavarovanje proti brezdelju

Pravna prične poslovati z namenom prvega junija t. l. — Za gospodarsko pojava je to velika pomoč.

Chicago, Ill. — Zadnji ponedeljek so obrzvali zastopniki organizacije krojaških delavcev Garments Workers u konferenco, na kateri se posvetovali, kdaj naj bodo funkcije zavarovanja proti brezposelnosti. Za novitev tega sklada, so spoznale zastopniki delavcev in podjetnikov v mesecu januarju 1925.

Odbor so izvolili zastopnike v celotni državi. Zastopniki so enaki. Nepristranski sodnik je pa sodnik Henry Mer.

Kar je bila lani v mesecu januarju podpisana pogodba, da ustanovi sklad za podporo brezposelnih, plača vsak delavec sklad 1/4% od tedenskega plačila, delodajalec ali podjetnik pa 1/4%.

Skupaj je v tem skladu okrog 10 milijard dolarjev. Poslednja podpora se prične s 1. junija. Izplačevati se bo prvega junija t. l.

Odborniki, ki vodijo zdaj strojno organizacijo krojaških delavcev, se zavedajo, da sklad izplačevanje brezposelnosti ni tako velik, da zadostuje vsem. Oni upajo, da nova podpora za organiziranje delavcev prinese uspeh, ker se bodo pomnožili dohodki sklada, da izplačevanje brezposelnosti podpora za organiziranje krojaških delavcev je že pričeto in ne pomenja preje, dokler ne bodo organizirani vsi krojaški delavci, ki izdelujejo ženske obleke.

Sodnik Horner bo zdaj imenoval tajnika za upravljanje sklada izplačevanje brezposelnosti in obenem ga bo on nadval.

Senatorji — hipokriti, kar se prohibicije tiče

Senator Bruce veno senatorjev. — Edge je dal novo podlago za močnejšo pijačo.

Washington, D. C. — Senator iz Marylanda je v petek svojim kolegim povedal, da obdobje večino senatorjev hipokrite, kar se tiče prohibicije. In pri cel stvari je najmanj to, da se ni slišal niti en protest ali zanikanje.

Senator Edge iz New Jersey je omenil, da je čas, da se odloči maska z obraza prohibicije. Povedal je, da je ameriška post spoznala, da je Volsteadov zakon bedast in neizvedljiv. Nje zaslusitev pred senatom je pokazalo, da v ameriki sploh ni prohibicije, kot na papirju. Izkazalo je, da se suhaško postavo trsi samo v nekaterih krajih, vendar se jo krši povsod.

Senator neka je povedal senatorju, da namreč zvezna ustava ne prepoveduje alkohola, temveč prepoveduje upijanjive pijače. Kongres nam na svojo roko — pod pritiskom raznih reformatorjev — povedal alkoholne pijače da niso mero upijanjivosti. Političar alkohola ni upijanjiva tudi dva ali 2.75% ne. Po njegovemu mnenju se da sedaj neznosnim razmeram odzdraviti, ne da bi se črtalo ali kaj menjalo v ustavi. Vse kar je potrebno, je Volsteadovo pismo tako predelati, da bo izjavljeno in da bo odgovarjalo ustavi. In to je baš tisto, kar hočejo nasprotniki prohibicije, s katero se Amerika bori pred celim svetom.

Ogrski rudarji dobe majhno pomoč

Socialisti na čelu delegacije, ki je posetila ministra.

Budapešta, 30. aprila. — Socialistični poslanec Payer je včeraj vodil delegacijo brezposelnih rudarjev k ministru za javna dela z zahtevo, da vlada nekaj ukrene v prid rudarjem v Salgotarjanu, ki so brez dela in sredstev za življenje. Minister je odgovoril, da premovalniki so prizadeti vsled splošne industrijske krize na Ogrskem. Ponudil je vsoto \$200,000 subvencije v svrhu, da se brezposelni rudarji uposlijo za gradnjo cest.

Okrog 8000 rudarjev in njihovih žena ter otrok je prišlo kraljevo pred Budapešto, toda policija jih je ustavila. Zdaj taborijo na praznem prostoru zunaj mesta in čakajo pomoči.

Abdel Krim je zavrgel mirovne pogoje

Vodja Rifljancev neče iti v izgnanstvo in vojna v Maroku se bo nadaljevala.

Oujda, Maroko, 30. apr. — Rifljanska delegacija je danes odklonila mirovne pogoje Španije in Francije in vojna v Maroku se bo nadaljevala, če Francozi in Španci ne omilijo svojih pogojev. Abdel Krim je sinoči poslal posebnega poslanca — 67 let starega vojaka, ki je peš prehodil 70 milj dolgo pot čez hribe — ki je prinesel njegov odgovor. Krim je odgovoril, da nikdar ne pojde v prostovoljno izgnanstvo kakor zahtevajo sovražniki. Dalje je sporočil, da brez avtonomije za Rif ne bo miru. Krim je tudi odklonil priznanje maroškega sultana in razorožitev svoje armade.

Kongresnica se zavzela za redistribucijo

Mrs. Kahn je izvala s svojim prvim govorom pred zbornico viharno odobravanje.

Washington, D. C. — Kongresnica Florence Kahn iz Californije je v četrtek ostro kritizirala zbornični odsek za ljudsko štetje, ker ni priporočil kongresnega načrta za revizijo kongresnih okrožij. Pograjala pa je tudi članke zbornice, ker niso zahtevali od svojega odseka, da tak načrt odobri.

Mrs. Kahn je ena izmed treh kongresnic ter je bil to njen prvi govor pred zbornico. Kongresniki so ji viharno ploskali, ko je končala s svojim govorom.

Kongresnica Kahn je opozorila na težke posledice, če bi se res zgodilo, kar priporoča odsek, da se namreč počaka s revizijo kongresnih okrožij do prihodnjega ljudskega štetja, to je do leta 1930. Sedaj so razdeljena okrožja na podlagi ljudskega štetja leta 1910. Vsačkemu pa je jasno, da se je od takrat marsikaj spremenilo, ter da so nekatera industrijska središča in razna mesta od takrat narasla v mnogo večjem razmerju kot pa po deželna okrožja. Nekatera mesta — kakor Detroit in Los Angeles — so skoro brez zastopstva v kongresu, vkljub temu, da je njih prebivalstvo tako številno, da jim gre po ustavi zastopstvo.

Kongresniki, ki se upirajo redistribuciji, trdijo, da ljudsko štetje leta 1920 ni zanesljivo pokazalo resničnega prebivalstva, kajti — pravijo — številni vojaki so se podali v mesta, namesto domov na farme, dalje da se je štetlo pozimi in v zelo slabih vremenskih okoliščinah, ter da so bili številni slabo plačani ter radi tega nezanesljivi.

"Toda še nikdar se ni izvršilo nobena ljudska štetje," je poudarila kongresnica, "da se ni kdo kje našel, ki bi trdil, da je bilo popolnoma očitno napako šteto. Toda dejstvo je, da se je vrnilo leta 1920 ljudsko štetje in da se mora v smislu ustave revidirati kongresna okrožja na podlagi tistega štetja."

Predsednik organizacije strojnikov spet na delu

Bolan je bil sedem mesecev. — Goverice o njegovi resignaciji so prezagodaj.

Washington, D. C. — William H. Johnston, predsednik organizacije Intl. Assn. of Machinists, se je vrnil v glavni urad svoje organizacije v Washington. Bil je težko bolan skozi sedem mesecev. Precej časa je bival v Floridi, kjer je pred več leti kupil majhno farmo.

Goverice, da Johnston resignira, niso po izjavi drugih odborov resnične. Johnston ne bo več kandidiral za predsednika, ako se njegovo zdravje ne obrne veliko na bolje. Kandidaturo prijavijo svojo kandidacijo v mesecu januarju, in volitev odborov prične v mesecu aprilu. Termin za glavne odbornike traja dve leti.

Johnston je bil skozi zadnjih štirinajst let vodja naprednih strokovnih organizacij. Večkrat je bil kandidat naprednega elementa na konvencijah Ameriške delavske federacije, a vselej je bil poražen od konservativnega elementa. Bil je zelo aktiven v gibanju za splošno ljudsko last. Vodja je bil pri Plumbovem načrtu. Bil je tudi predsednik Konferenca za progresivno politično akcijo, ki je imenovala pokojnega La Folleta za predsedniškega kandidata.

Vlada začela preganjati mazaška zdravila

V Kansas Cityju so obtožene tri tverke, ki so razpečavale razne ničvredne žavbe.

Kansas City, Mo. — Tisočkrat je bilo ljudem povedano, da za nekatere bolezni — kot na primer za raka ali sifilisa — ni nobenega zdravila, ki bi pomagalo v vsakem slučaju in vsem. Pri takih boleznih more pomagati edino zdravnik, ki bolnika natančno preišče. Zdravljenje na daljavo je namiselno in mazaška zdravila so pač navadne žavbe, ki "ozdravijo" le žepne tistih, ki gredo mazačem na limanice. Toda vkljub vednemu opozarjanju se dobi še vedno vsopolno ljudi, ki kupujejo vsakovrstna patentirana zdravila ter iščejo pomoči pri mazačih, ki zdravijo na daljavo. V listih je vedno polno kričavih oglasov o raznih ničvrednih žavbah, ki baje ozdravijo vse mogoče bolezni, tudi take, ki jih zdravniška veda ne more ozdraviti.

Zvezna pošta pazi na take mazače ter jih temeljito zašije, kadar zaloti katerega, da izrablja pošto v svoje nepošteno namene. Ampak pošta seveda stopi na prste le onim, ki jih zaloti pri zlorabljanju pošte. Sedaj pa so tudi druge zvezne oblasti otvrdle gonjo proti sleparjem in sleparskim tverkam, ki razpečavajo takozvana "zdravila za vse", "pomlajevalna sredstva", "zdravila za gluhost" in podobno. Na prodaj so na primer razne pripravne pilule ter žavbe, ni "vrnejo moško moč", dalje zdravila, ki ozdravijo raka in polno podobnih žavb. Zvezne oblasti skušajo sedaj mazačem, ki take mazačije razpečavajo, stopiti za vrat.

Zvezna veleporota je v tem mestu te dni obtožila tri tverke, ki razpečavajo razne sleparske žavbe, ter določila, da pridejo uradniki teh tverk pred sodni stol. Istosčasno je bilo razkazano, da se bo po cel deželi uvedlo natančno preiskavo ter pograbilo vse razpečavalce sleparskih zdravil.

Ena izmed obtoženih tverk je imela več podružnic, ki so pod različnimi imeni s svojimi sleparskimi zdravili izjemale lahkoverno ljudstvo. Ta tverka je s svojimi podružnicami vred v dveh letih napravila nad \$1,000,000 dobička.

"Pomni", je rekel republikanski Francoz svojemu sinu. "Vsa Francoz ima priliko, da doraste in potem postane sedemkrat na dan francoski ministerski predsednik."

Še ni miru v Mohiki

Vojaske čete poslone v kraj klerikalnih nemirov; duhovniki aretirani.

Mexico City, 30. apr. — "El Grafico" poroča, da je zvezna vlada poslala vojaške čete v Zitaclaro, kjer so v terek klerikalci uprizorili krvave izgrede in ubili dva vojaka. Krajevne oblasti so ukazale aretirati duhovnike, ki so nahajali vernike na poboje. V teku je preiskava.

Vesti iz Jugoslavije

Niko Lenček, notar v Škofji Loki, je 17. apr. nenadoma preminul v 68. letu starosti.

Radičevi interniranci tožijo državo. Poročajo, da so dr. Vlado Maček, Jos. Predavec, dr. Juraj Krnjević, dr. St. Košutić in Avgust Košutić vložili pri sodišču v Zagrebu tožbo proti državi za 500,000 Din. odškodnine, ker so bili internirani. Kakor je videti zelo drago ceno svoje glave.

Visoka starost. V Metliki je te dni umrl upokojeni orožnik in posestnik g. Josip Kopinič v visoki starosti 91 let. Kot upokojenec se je naselil v Metliki, kjer si je pridobil lepo premoženje.

Požar pri Sv. Antonu na Pohorju. Na velikonočni petek popoldne je izbruhnil ogenj v gospodarskem posloju Mihaela Strdina p. d. Glažerja pri Sv. Antonu pri Pohorju, ne da bi kdo opazil v hiši se nahajajočo staro prevžitarico, ali vsaj rešil živino iz hleva. Ogenj je objel tudi hišno poslopje, nakar je šele starka zapustila nevarnost ter s težavo rešila sebe, kozo in

svinjo, vse ostalo pa je uničil plamen. V gospodarskem posloju nahajajoči se trije voli Martina Vinška, ki je imel to posestvo v najemu, so zgoreli, vrh tega tudi vsa krma, slama, žito, krompir, aploh vae. Najemnik je namreč prezimil živino na svojem posestvu, proti pomladi pa je postavil tri vole na to posestvo, da pripravi nekaj gnoja itd. Skozi zimo je varčeval, da bi imel spomladi vsaj enkrat od vsakega pridelka dovolj za seme za obe posestvi, a sedaj mu je požar uničil vse poljske pridelke in tudi prežno živino. Najemnik je mali posestnik, precej zadolžen.

Tragedija v cetinjskem sodnem posloju. Na cetinjskem sodišču prve stopnje se je 15. apr. odigrala rodbinska tragedija. Djoka Vukčević je živel v slabih gmočnih razmerah in je vsled tega tudi njegova žena morala hoditi na delo. Ker je bil mož ljubosumen, je prišlo pogosto do prepirla. Ženi je bilo to neprijetno in se je šla pritožiti na sodišče. Mož je pohitel za ženo in ko je stopila v sodno poslopje, je trikrat iz revolverja streljal na njo. Ostale krogle je pogljal sebi v prsa. Žena je ostala na mestu mrtva. Djoka pa je težko ranjen in ni upanja da bi ostal živ.

Požar. — Dne 13. aprila popoldne je pri upokojenemu železniškemu čuvaju, 50letnemu Matevžu Marnu v Gradcu pri Litiji št. 42 nastal ogenj, ki je uničil hišno poslopje, svinjski hlev in malo drvarnico. Škoda znaša okoli 25,000 Din. Marn je zavarovan za Din 10,000. Ogenj je prišel iz peči skozi zapadeli dimnik v slamnato streho.

Nesreča pri renoviranju cerkve. — Pri popraviljanju šentiljske cerkve je dohal tudi 27letni zidar Ignacij Maček. Padel pa je pri tem s slabo postavljenega lesenega odra z višine 15 metrov na tla, pri čemer si je zlomil obe roki. Ranjenca so prepeljali z rešilnim avtom v bolnico.

Radikalni list v Mariboru. — Kakor se poroča iz Maribora nameravajo mariborski radikali izdajati svoj radikalni list.

Konj je ubil otroka. — V Krenicah je vodil konja 8letni sin Gaberski. Nenadoma ga je pa udaril konj s kopitom po glavi, da je obležal mrtev.

V Belgradu so aretirali nekega Poljaka, ki je z različnimi sredstvi omamljal mlada dekleta in jih potem izrabljal. Po prestani kazni ga izpustijo.

ZDRAVSTVO

Nova teorija o raku zavržena.

Pariz. — Te dni je pred znanstveno akademijo predelal profesor J. A. D'Arsonval razpravo profesorja J. Tissota, od pariškega naravoslovnega muzeja. V razpravi je podrobno navedeno, kako nastane rak. Povedano je, da povzroča raka abnormalna oblika plesnivosti.

Dr. Tissot trdi, da je s poskusom našel, da so virusi (organični strupi) raznih bolezni popolnoma enaki plesnivosti raznih vrst žit in drugih rastlin. Da je torej nekaka zveza med rastlinsko plesnivostjo in raznimi človeškimi nalezljivimi boleznimi. Tako na primer bi naj bil po njegovi trditvi virus koz enak plesnivosti krompirja, osepnice v sorodu s plesnivostjo solate, tifus v sorodu s plesnivostjo koruze, itd. Dr. Tissot pravi, da je pri svojem

raziskavanju vzrokov nalezljivih bolezni odkril, da sifilis ne povzroča bacil spiroheta, temveč neke vrste plesnivost.

Znanstveniki so natančno preučili trditve profesorja Tissota ter prišli do zaključka, da njegova teorija o plesnivosti kot vzroku raznih nalezljivih bolezni ne drži.

V Chicagu je legar skoro popolnoma zavržen.

Chicago. — Čikaški zdravstveni komisar dr. Bundesen s ponosom poroča, da je umrljivost na legarju v Chicagu manjša kot v katerikoli drugem večjem mestu na svetu. V sanitarnem centru napreduje mesto zadnja leta v veliki meri, kar najbolj dokazuje vedno manjša umrljivost. Leta 1906 je umrlo na vsakih 100,000 prebivalcev Chicaga 15.3 na legarju, lanske leto pa samo 1.4. Zadnje tri meseca se v Chicagu umrlo samo tri osebe na legarju. Točasno nadzoruje zdravstveni department samo 49 kroničnih prebivalcev legarja, do čim jih je bilo pred dvajsetimi leti par sto pod zdravstveno kontrolo. Dr. Bundesen poudarja, da imajo Čikaški najzdravejšo hrano in mleko izmed vseh mest take ali večje velikosti na svetu.

Ni kriv

"Oprostite, gospodi ali mi morete povedati, kje doblim kozarec "trdega"?"

"Gospod, jaz sem le sprevednik na poulični železnici. Vi ste že tretji, ki me je to jutro pomotoma imel za polčaja."

Nič kaj zdravo ne bo za svet, če se bo štiri sto milijonov Kitajcev brez prestanka učilo vojskovanja. Morda se lahko še nauče.

STALNA KOT SO ZVEZDE
Je njihova neprestana kakovost, njihov neizpremenjen dober okus — vsled tega vedno več kadilcev kadi Chesterfield

Chesterfield
Tak sloves je treba zaslužiti

CHESTERFIELD KADILJICE LIGHT & MYRE TOBACCO COMPANY

